

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :
Na celý rok 4 koruny — hal.
Na pol roka 2 " — "
Na štvrt roka... .. 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ' :
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo :
Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Pápež Pius X. o sv. Príjmaní.

Odkedy náš sv. Otec Pápež Pius X. zaujal trón sv. Petra ustavične pracuje na tom, aby všetko obnovil v Kristu.

Roku 1910. vydal svoj povzbudzujúci ohlas ku častejšiemu a každodennému sv. príjmaniu. To chce svätý Otec. aby medzi všetkými pokušeniami a nebezpečenstvami nášeho veku aj my s takou dôverou a láskou pristupovali sme ku sv. príjmaniu, s akou v prvých kresťanských stoliach prijímali veriaci tento nebeský pokrm ku posilneniu proti zkaženosti pohanského sveta.

Tá istá, za najvyššie záujmy duševné a za najväčšie potreby našej doby zaujatá láska vnuknula svätému Otcovi Piusovi X. 8. augusta r. 1910 vydané a na prvé sv. príjmanie dieťok vzťahujúce sa nariadenie. V tomto nariadení predpisuje sv. Otec, aby dieťky už skoro, akonáhle prídu k povedomiu rozdielu medzi dobrým a zlým, pristupovali ku prvému sv. príjmaniu.

Ku svedomitému nasledovaniu tohoto nariadenia svätého Ota, kardinál knieža, primas, arcibiskup ostrihomský, jeho eminencia Klaudius Vaszary v poslednom cirkevnom obežníku zvlášte vyzýva katolíckych rodičov keď píše:

«Či môžete zanechať vašim dieťkam dražší poklad, cennejšie dedičstvo, ako keď láskou Ježišovou obohatíte ich duše. Splňte najvrejšiu túžbu srdca Pána nášeho Ježiša Krista: Nechajte prísť malučkých ku mne a nebráňte im, lebo takých je kráľovstvo nebeské.» (Mark 10, 14.)

Nariadenie svätého Ota Piusa X. o častejšom pristupovaní ku Sviatosťi oltárnej a o sv. príjmaní dieťok zneje nasledovne :

Jakou zvláštnou láskou miloval Kristus Pán malučkých na zemi, sväté evanjelium zrejme dosvedčuje. S nimi obcovať mu bolo rozkošou; rád vskladal ruky svoje na nich, objímal ich a požehnával. On — zazlievajúc, že malučkých odstrkovali — učeníkov svojich týmito vážnymi slovami káral: «Nechajte malučkých prísť ku mne a nebráňte im, lebo takých je kráľovstvo nebeské.» (Mark. 10, 13, 14, 16.) Jak ale vysoko cenil nevinnosť a čistotu duše týchže dieťok, dostatočne ukázal vtedy, keď privolajúc malučkého, rieknuť: «Amen, pravím vám, keď nebudete jako malučkí, nevojdete do kráľovstva nebeského. Ktokoľvek teda uponíži seba rovne dieťatu, ten je väčší v kráľovstve nebeskom. — A kto prijme jedného takého malučkého v mene mojom, mňa prijme.» (Mat. 18, 3, 4, 5.)

Toto si pripomínajúc Cirkev, už zprvu sa starala, aby malučkí pristupovali ku Kristu Pánu skrze sväté príjmanie, ktoré vysluhovala ešte i nemlúvňatám. To, — jako takmer vo všetkých obradných knihách až po XIII. stolie je predpísané, — pri krste sa dialo, ktorý zvyk miestami aj dlhšie pozostal; u Grékov a východných národov dnes trvá. K odstráneniu však nebezpečenstva, aby zvlášte nemlúvňatá prepodstatený chlieb nevyhodily, vznikla už zpočiatku obyčaj takýmto Sviatosť oltárnu len pod spôsobom vína vysluhovať.

A nie výlučne len pri krste, ale kedy-tedy i častejšie sa posilňovali malučkí Božím pokrmom. Lebo veď daktorých cirkví obyčajou bolo Sviatosť Oltárnu podávať defom hneď po kňazoch, inde však im dávali po príjmaní dospelých pozostalé odrobinky.

Zvyk tento neskôr v latinskej Cirkvi zanikol, tak že sa stávaly deti účastné stola svätého až potom, keď svetlo rozumu nakoľko-nakoľko užívaly a velebnosť Sviatosti chápaly. Tento nový poriadok od podajedných čiastočných cirkevných snemov už prijatý, slávnostným uzavretím potvrdil štvrtý lateránsky všeobecný cirkevný snem v roku 1215., vyhlásiac chýrečný zákon 21. dľa ktorého veriacim, dosiahnuvším vek užívania rozumu, predpisuje sa sviatostná spoveď a sväté prijímanie, nasledujúcimi slovami:

«Každý, obojeho pohlavia veriaci, keď k užívaniu rozumu príde, zo všetkých svojich hriechov sám úprimne nech sa nariadenému svojmu kňazovi — najmenej jedenkrát v roku — vyspovedá a sebe uloženú pokutu dľa možnosti vybaví, prijímajúc úctive aspoň okolo Veľkej noci Sviatosť oltárnu, okrem, žeby dľa rady svojho nariadeného kňaza, pre nejakú odôvodnenú príčinu za potrebné držal, na čas od je prijímania sa zdržovať.»

Snem tridentský (zas. 13. o Sviatosti olt hl. 8. kánon 9.) nijako nezavrhujúc starodávny zvyk, že sa malučkým pred užívaním rozumu vysluhovala Sviatosť, — potvrdil uzavretie lateránske a kliatbu vyrieknul na protivne smýšľajúcich: «Keby dakto popieral, že každý jednotlivý kresťanský veriaci obojeho pohlavia, keď k užívaniu rozumu príde, je povinný každoročne, aspoň okolo Veľkej noci, dľa rozkazu sv. matky Cirkvi prijímať, — nech je vyobcovaný». (zas 21. o prijímaní, kán. 4.)

Tak teda, dľa spomenutého a ešte vždy platného uzavretia lateránskeho, kresťanskí veriaci, jakonáhle k užívaniu rozumu prišli, povinní sú pristupovať najmenej jedenkrát v roku ku sviatosti pokánia a ku Sviatosti oltárnej.

Avšak pri ustálení toho, že kedy sa počína vek užívania rozumu a rozoznávania, nie málo omylov a žalostných zlozvykov — behom času — bolo zavedených. Našli sa, ktorí sa domnievali, že iná dospelosť sa má určiť ohľadom pokánia iná zas ohľadom prijímania Sviatosti oltárnej. A síce ku pokániu ten vek brali za dospelý, v ktorom človek vstave je rozoznávať dobré od zlého, to jest, hriech spáchať; ku Sviatosti oltárnej ale žiadali starší vek, v ktorom — vraj — úplnejšia znalosť článkov viery a primeranejšia príprava môže sa predpokladať. Takýmto spó-

sobom, dľa rozdielnych miestnych zvykov a ľudských názorov, raz vek desať-dvanásťročný, raz zas štrnásť alebo ešte viacročný bol ustanovený k prvému prijímaniu; pri čom potom dietky a mládež, keď nemaly predpísaný vek, od svätého prijímania bývaly zdržané.

Takáto obyčaj, ktorou pod zámienukou zachránenia podľznej úcty k prevelebnej Sviatosti oltárnej odstraňujú sa od nej veriaci, mnoho zlého zapríčinila. Stalo sa totiž, že mladistvá nevinnosť, vyrvaná z náručia Kristovho, žiadnou potravou vnútorného života nebola udržovaná, z čoho potom nasledovalo, že najmohutnejšieho ochranného prostriedku pozhavená mládež, obklúčená toľkými úkladmi, ztratiac čistotu, prv do hriechu upadla, než by bola okúsila sväté tajomstvá. Ačkoľvek by dôkladné poučenie a úplná sviatostná spoveď, čo síce nie všade býva, predchádzala prvému svätému prijímaniu, predsa vždy žalostnou ostane ztrata prvej nevinnosti, ktorej by sa akiste bolo vyhlo pomocou Sviatosti, v útlejších rokoch prijatej.

Nie menej sa musí zavrhovať zvyk, panujúci na viacerých miestach, že svätá spoveď nedovoľuje deťom, ktoré ešte neboly pripustené k stolu Pánovmu, alebo sa im neudeluje rozhrešenie. Čím sa stáva, že ony, zapletené snád vo veľkých hriechoch, s nemalým nebezpečenstvom dlho hlivejú.

Čo ale je najhoršie, na niektorých stranách deťom, ktoré ešte neboly pri sv. prijímaní, ani v hroziacom im nebezpečenstve smrti nedovoľujú posilniť sa na poslednú cestu svätou potravou, a tak zomrelé a na spôsob nemlúvňat pochované prímluvami Cirkvi sa napomáhajú.

Podobnú ujmu zaviňujú, ktorí na mimoriadne prípravy, prvému prijímaniu predchádzajúce, viac ako treba naliehajú, ani snád nedbajúc, že takáto úzkostlivosť pochádza z bludov Jansenistických, ktorí totižto tvrdia, že Sviatosť oltárna je odmenou a nie liekom ľudskej krehkosti. Bezpochyby protivne cítil snem tridentský, keď učil, že je ona «protiliekom, ktorý nás oslobodzuje od každodenných previnení a ochraňuje od smrteľných hriechov» (zas. 13. o Sviatosti kan. 2.), ktoré učenie nedávno bolo dôraznejšie prizvukované skrze nariadenie dňa 26. decembra r. 1905. vydané, dľa ktorého pristup ku každodennému prijímaniu komukolvek. či

staršiemu, či mladšiemu je voľný, žiadajú len dve podmienky, stavu milosti a úprinného úmyslu.

A vskutku, keď za starodávna pozostatky zo svätých spôsobov aj nemlúvňatám pri prsiach sa dávaly, niet základnej príčiny, pre ktorú by sa včul mimoriadna príprava mala žiadať od detí, ktoré v šťastlivom stave prvej čistoty a nevinnosti sa nachádzajú a ktorým onen tajuplný pokrm pre mnohé úklady a nebezpečenstvá našej doby až veľmi je potrebný.

Zlozvyky, ktoré odsudzujeme, následkom toho povstali, že tí, ktorí iný vek vyznačili pre sv. spoveď, iný zase pre sv. prijímanie, ani primerane, ani správne neurčili, ktorý je vlastne vek rozoznávania (dobrého a zlého). Predsa jedon a ten istý vek požaduje pre obe sviatosti snem lateránsky, keď spojenú povinnosť spovedi a prijímania nakladá. Teda jako ku spovedi vekom dostatočným drží sa ten, v ktorom človek dobré od zlého môže rozeznáť, to jest k jakému-takému užívaniu rozumu príde, tak ku prijímaniu sa musí brať ten vek za dostatočný, keď je človek vstave rozeznáť spôsob chleba sviatostného od obyčajného; a to je zas len ten istý vek, v ktorom dieťa obsiahlo užívanie rozumu.

A ináč vec neponímali zvláštni vykladatelia snemu lateránskeho a súvekovia tých časov. Veď je známe z dejín cirkevných, že viaceré snemy cirkevné a biskupské uzavretia, už od XII. storočia, nezadlho po sneme lateránskom, sedmoročné dietky k prvému prijímaniu pripúšťaly. Jestvuje krom toho svedectvo najväčšej vážnosti, učiteľ Cirkve sv. Tomáš Aquinský, u ktorého čítame nasledovne: «Keď už dietky počínajú nakoľko-nakoľko užívať rozum, tak že môžu chápať úctu oproti tejto Sviatosti oltárnej vtedy sa im môže udeliť táto Sviatosť.» (Summ Theol. 3. p. q. 80. a 9, ad 3.) Čo takto vysvetľuje Ledesma: «Na základe jednomyselného súhlasu všetkých tvrdím, že každému, kto užíva rozum, má sa dať prijímať Sviatosť oltárna, bár jako skoro sa javí užívanie rozumu; aj v tom páde, keby to dieťa ešte len nejasne poznalo, čo čini.» (In s. Thom. 3. p. q. 80. a. 9. dub. 6.) Tú istú osnovu nasledujúcimi slovami vysvetľuje Vasquez: «Jaknáhle dieťa k tomu užívaniu rozumu prišlo, hneď je božským zákonom

nakoľko viazané (k prijímaniu), že ho Cirkev nemôže od toho oslobodiť.» (In 3. P. s. Thom. disp. 214. c. 4. n. 43.) Podobne rečnil sv. Anton, pišúc: «Keď je dieťa lsti schopné, keď totiž je v stave zhrešit smrtelne, vtedy je povinné plniť príkaz o spovedi a nasledovne i o prijímaní. (P. III. t. 14. 2. §. 5.) Sám snem trident-ský núti k tomu výsledku. Lebo keď spomína (zas. 21. k. 3.), že malučkí neužívajúci ešte svoj rozum, na žiadosť pád sú neni povinní sviatostne prijímať», jedine tým to odôvodňuje, že nemôžu zhrešit: «Ponevác — vraví — obsiahnutú milosť synovstva božieho v tom veku ztratit nemôžu». Z čoho vysvitá ten úmysel snemu, že potreba a povinnosť viaže deti, aby prijímaly vtedy, keby milosť skrze hriech ztratit mohli.

Súhlasia s týmto slová snemu rímskeho, pod Benediktom XIII. vydržiavaného, ktorý učí, že povinnosť prijímať sa začína, keď už chlapci a dievčence k rozumu prišli, to jest do toho veku, v ktorom sú schopní rozeznáť tento sviatostný pokrm, — ktorý nenie inší, jako opravdivé telo Ježiša Krista — od chleba obyčajného a každodenného a vedia pristúpiť s náležitou úctou a pobožnosťou. (Instruzione... Append. XXX. P. 11.) Rímský katechismus však hovorí, že v ktorom veku sa majú vysluhovať sväte tajomstvá defom, nikto lepšie nemôže určiť, ako rodič a kňaz, ktorému sa oni vyznávajú z hriechov svojich. Lebo títo majú vyskúmať deti a vypátrať, či majú ony dajaký pochop a poňatie o tejto zázračnej Sviatosti. (P. II. O Sviatosti olt. č. 63.)

Z čoho všetkého nasleduje, že vek dospelosti ku sv. prijímaniu je ten, v ktorom dieťa chlieb sviatostný od chleba obyčajného a telesného vie rozeznáť, aby mohlo pobožne k oltáru pristúpiť. Teda nie úplná znalosť článkov a viery sa žiada, ponevác aj len počiatocné pochopy postačia, to jest jaká-taká znalosť; ani nie úplné užívanie rozumu, ponevác je dostatočné aj len dajaké počiatocné užívanie, to jest jaké-také užívanie rozumu. Preto prijímanie ďalej odkladať a k nemu vyvinutejší vek požadovať, je na každý pád zavrnutia hodné, čo Apoštol'ská stolica viackrát odsúdila. Tak blahej pamäti pápež Pius IX. v liste skrze kardinála Antonelliho na biskupov francúzskych upravenom

dňa 12. marca r. 1866. vzťahujúci sa zvyk v niektorých biskupstvách, že odťahovali prvé sv. prijímanie po dospelejšie a to určité roky, ostro odsúdil. Svätá Kongregácia snemová ale dňa 15. marca r. 1851. uzavretie rouenského provinciálneho snemu, ktoré zakazovalo dietkam, pred dvanástym rokom prijímanie, opravila. Nie ináč sa chovala táže sv. Kongregácia záležitosť sviatostných v páde strassburgskom 25. marca r. 1910., pri ktorom, keď sa jednalo o tom, či sa môžu deti dvanásť- a či až štrnásťročne pripúšťať ku sv. prijímaniu, odpísala: «Chlapci a dievčence, jaknáhle do rokov rozoznávania a či k užívaniu rozumu prišli, majú sa pripustiť ku stolu svätému.»

Uváživše náležite spomenuté okolnosti, svätý tento Úrad záležitostí sviatostných, vo svojej všeobecnej porade 15. júla r. 1910. vydržiavanej, aby všetky nižšie uvedené neriady sa odstránili a deti od útlej malučkosti Ježiša Krista sa pridržaly, Jeho životom žily a ochranu našly proti nebezpečenstvám zkaženosti, nasledujúce, všade zadržat sa majúce pravidlo o prvom prijímaní ustanoviť za cieľuprimerané držal:

I. Vek rozoznávania tak ku sv. spovedi, jako ku sv. prijímaniu je ten, v ktorom dieťa začína myseľ, to jest okolo siedmeho roku, už či o nečo vyššie, či aj nižšie. Od tohoto času sa začína povinnosť zadostučiniť obom príkazom, príkazu o spovedi a o prijímaní.

II. Ku prvej sv. spovedi a ku prvému sv. prijímaniu niet potrebná úplná a dôkladná znalosť učenia kresťanského. Dieťa však neskôr bude sa muset naučiť celý katechismus, postupne dľa miery svojej rozumnosti.

III. Zbehosť v náboženstve, ktorá sa žiada od dieťaťa, aby ono k prvému prijímaniu slušne sa prichystalo, je tá, ktorou ono tie tajomstvá viery, ktoré sú neomylné potrebné prostriedky spasenia, dľa svojho pochopu sa naučilo, mimo toho, aby chlieb sviatostný od chleba obyčajného a telesného rozoznávalo, žeby s pobožnosťou, svojmu veku zodpovedajúcou k najsvätejšej Sviatosti pristúpilo.

IV. Závazok príkazu o spovedi a o prijímaní, ktorý sa nakladá dieťaťu, predovšetkým tých sa týka, ktorí sa majú starať o dieťa, to jest rodičov, spovedelníkov, učiteľov a farára. Rodičovi ale, lebo tým, čo ho zastávajú a spo-

vedelníkom patrí dľa rímskeho katechismusu pripustiť dieťa ku prvému prijímaniu.

V. Raz, alebo častejšie v roku nech vyhlásia a vybavujú farári spoločné prijímanie pre deti a k tomu nech nielen prváčkov pripustia, ale aj iných, ktorí so súhlasením rodičov a spovedelníka, ako výš uvedené bolo, už predtým zo sv. oltára okúsili. Obojich vopred cez pár dní nech poučujú a pripravujú.

VI. Vychovávateľa dietok nech sa všemožne starajú o to, aby deti po prvom prijímaní častejšie k svätému stolu pristupovali, ba — dľa možnosti — aj každodenne, jako si to Ježiš Kristus a matka Cirkev žiadajú; a to nech činia s takou vrúcnosťou, jakú im ich vek dovolí. Musia tiež pamätať vychovávateľa na tú svoju ďalšiu, veľmi vážnu povinnosť, starať sa o to, aby sa deti na verejné vynaučovanie katechismu vždy ustanovili, v protivnom páde náboženské cvičenie dietok ináč musia nahradovať.

VII. Obyčaj: nepripúšťať detí ku spovedi, alebo im neudelovať rozhrešenia, jakonáhle k užívania rozumu prišli, musí sa na každý pád odsúdiť. Pre túto príčinu biskupi, použijúc aj právne prostriedky, budú sa starať, aby to celkom prestalo.

VIII. Najvyššieho opovrzenia hodný zlozvyk je to, keď sa Sviatosť, čo pokrm umierajúcich a posledné pomazanie neudeluje deťom, ktoré už rozum uživaly a keď sa takéto pochovávali na spôsob nemluvniatok. Proti tým, ktorí by spomenutý zlozvyk nezanechali, musia biskupi prísne zakročiť.

Toto všetko — od OO. kardinálov tejto sv. Kongregácie uzavreté — Svätý Otec náš pápež Pius X. pri výsluchu 7. februára schválil a rozkázal, aby bolo vydané a vyhlásené toto nariadenie. Každému jednotlivému biskupovi ale naložil, aby toto nariadenie nielen farárom a duhovenstvu dali na známosť, lež aj ľudu, ktorému sa ono počas veľkonočnej doby v reči ľudovej má prečítať. Biskupi ale budú musieť po uplynutí každého päťročia, spolu s ostatnými záležitosťami, aj o zachovávaní tohoto nariadenia Svätej Stolici zprávu podať.

Čokoľvek protivného nevezme sa do ohľadu!

Dané v Ríme, v budove tejže Sv. Kongregácie, 8. augusta 1910. D. Kardinál *Ferrata*, predseda, *F. Giustini*, tajomník.

O hornotrenčianskej biede.

V našej stolici je mnoho nedostatku a tým viac nespokojnosti. Chudoba, krivdy, všeliaké zdierstva a otročenie obklučujú náš ľud, a tento dobrý ľud trpezlivo znáša to ťažké bremeno, v tej nádeji, že nastanú i lepšie časy. Ale horky, že lepšie. Ba čo rok vyzerá to u nás horšie. Že máme pravdu, to nám uznal aj liberálny ablegát Haydin, ktorý upozornil vládu na smutné polozenie štyr horniackych stolíc a žiadal pomoc od vlády. Je to pekné od neho, že v jeho interpellácii náš stav v takom svetle predniesol ako sa skutočne nachodí. Vieme ale i to, že on každý rok, keď bol ablegátom, hľadal príležitosť aby upozornil vládu na biedu kysuckého ľudu. Známa nám je tiež aj jeho posmešná výpoveď: «Na krasňanskom moste vrany krákajú, že kysuckí ľudia veľmi bedákajú.» Pamätná je nám i tá deputácia chudobných Slovákov, ktorú istý ablegát viedol pred ministra a reč dokončil týmito slovami: «Pane, ratuj nás, hynieme!»

Minister na toto láskou pohnutý slúbil všetko čo mohol a chudobní sedliaci s radosťou vrátili sa do dedinky, čakajúc trpezlivo pomoc proti hroznej biede. O tom nevedeli chudiaci, že ich ablegát vrátil sa k ministrovi a povedal: «Milostivý pane, neber to všetko tak, jako som to predniesol, nevyzerá to tak strašne, jako som to vyobrazil a potom, keď ich žiadosť vo všetkom ani nedá sa splniť, ale aspoň som ich uspokojil a ukázal im, jak milostive boli prijatí a sľubami opojení.» Minister sa usmial a povedal: «no, na oko aspoň čo to spravím, aby svet videl, že sa vláda stará o chudobný ľud.»

Takto vyzerá to i teraz s tou Haydinovou interpelláciou. Minister slúbil, že čo môže, urobí a teraz hornouhorská pomocná expositúra hospodárska so sídlom v Žiline, skutočne rozposiela po stolici a po dedinách popisujúce hácky, v ktorých oznamuje, že zúbožený ľud náš dostať môže jačmeň za 19 kor., ovos za 19 kor., fazulu za 16—17 kor., zemiaky za 5—6 kor., kukuricu za 12—13 kor., na poslednej stanici. K tomu za furmanku a svoje útraty, kým to domov dostane, rátať musí ešte aspoň 2 koruny od metrického centa. Tá štátna podpora teda dosť draho vynde. Je pravda, že to platí sa musí až po žatve, no ale za túto cenu môže

si to každý aj od žida kúpiť. Predtým boli úrodnejšie roky a ľudia dostávali jačmeň po 15 korunách, tiež ovos, zemiaky po 4—5 korunách. Tento rok bol neúrodný a ceny sú veľké, či teda toto je tá štátna podpora? Veru nie! Takúto lásku najdeme i u žida. Hja ale, židovskí kupci začali sa ponosovať, že slávna hornouhorská pomocná expositúra hospodárska v Žiline strašne kazí ich gšefty. Vyhrážali sa aj preto pred voľbami a včul už vieme, prečo tá slávna pomocná expositúra práve v tomto biednom roku, za tak vysoké ceny ponúka pomoc našemu chudobnému ľudu. Veď veru ani na budapešťanskom trhu nepredávajú obilie za tak vysoké ceny. Či to neni smutná vec, že vláda, keď pomáhať chce chudobe, potrebné články kupuje od židov a dáva ich ľudu za tú cenu, ako ich kúpila. Náš ľud očakával, že tú mnoho oslavovanú pomoc dostane aspoň za tú cenu, ako lanskeho roku. Náš ablegát sa teda darmo namáhal. Alebo snáď tak urobil, ako ten výšspomenutý ablegát s tou deputáciou Slovákov?

Veru milý gazdíčku, nikdy nedaj mnoho na tie prázdne sľuby, ktorými zavádzajú ťa liberáli! Jedz ty len ďalej tú čiernu, neomastenú kapustu, ktorú by v meste ani pes nezožral. Jedz len ďalej ten jačmenný popolný osuch tvoj, do ktorého by ani ten najposlednejší židák nezahryzol. Dosť je, keď verejne uznávajú o tebe na sneme, že ty najochotnej znášaš farchy krajinske, že najvytrvalejších a najsúcejších vojakov lifruješ armáde. Za všetko toto a mnohé iné čnosti občianske preťahujú ti len mädové motuzky pod fúzami.

Z tejto príležitosti spomenúť musím i tie neslýchané zdierstva, aké naša ubohá Slovač trpeť musí od mnohých notárov a matrikárov. Dnes, keď dakto od ohlások chce byť oslobodený, matrikárovi musí dať päť do desať korún. Vajcia, kury, husy, zemiaky, zbožie, slovom všetko sa bere, bo ináč nevykonáš nič. Či to neni zdierstvo? Či o tom vrchnosti nevedia alebo sú slepé a hluché? Od kedy je to dovolené, aby štátni matrikári a notári takto smeli zdierať náš ubohý ľud? Vďačne uznávame, že medzi nimi nachodia sa aj svedomití ľudia, ktorí ľud nezdieľajú. Zkúsenosť ale o tom svedčí, že náš ľud zdierajú a na žobrácku palicu privádzajú nielen kazári, ktorých je tu sila, lež

ešte aj daktorí notári a matrikári. Matrikári ale dobre sú platení za vedenie matrik a našim notárom tiež nič nechýba. Veď len nedávno istý človek platil notárovi 30 korún za to, že mu k ohláškam písma usporiadal. Toto majú byť ochrancovia nášeho ľudu? Keď treba môžem i mena udať.

Kysučan.

Človek, stav manželský, deti a familia.

Napísal: Dr. Štefan Krajcsovic.

II. Človek.

Človek je teda povýšený nad všetky stvorenia zemské. Otázka je, čo je na tom, alebo v tom človeku, čo ho takým vznešeným činí? Prečo Pán Boh s tak veľkou pečlivosťou staral sa o jeho príbytok? Azda telo človeka je také vážne? No je pravda, že aj telo človeka so svojou do neba ukazujúcou postavou je krásny stvor boží, nuž ale predsa je to len prach a popol. Čo je teda v nás, čo nás povyšuje nad celou prírodou zemskou? Na túto otázku odpoveď dáva nám Písmo Sväté, keď praví: «Učinil teda Pán Boh človeka zo zeme a na tvár jeho dychol zdych života a stal sa človek živým stvorom.» (Moz: kn. I. k. 2. verš 7.) Boh teda dal človeku nesmrteľnú dušu: dušu stvorenú na obraz a podobenstvo božie. A táto duša je tá, ktorá človeka vzácnym, milým a vznešeným učinila pred Bohom. Človek má dušu, nesmrteľnú dušu. A táto duša pozdvihuje človeka nad zvieratá, pozdvihuje ho až k nebu, akožto k ozajskej vlasti jeho, kde keď na zemi čnostný život viesť bude, na veky sa bude radovať.

Toto je naša viera a nádej a toto je naša hodnosť. Mám dušu, není som zvierat. Viac som jako zvierat. Veď zvierat ani vyprávať, ani modliť sa nevie, ja ale sopínam si ruky a modlím sa k Pánu Bohu: «Otče náš, ktorý si na nebesiach...» Viac som teda jako zvierat. Človek som s nesmrteľnou dušou mojou. A preto silná a múdra bola viera toho sedliaka, ktorý pokarhal neveriaceho okresného lekára. Missie byly v dedine. Jedon bohatý gazda ponáhlal sa do kostola, aby slyšal slovo božie. V ceste stretne

ho okresný lekár. Vidiac nášho gazdu ponáhlal sa, posmevačne mu povie:

— No no, len sa nezabíte! Nevieť pochopiť, jak môže taký múdry a bohatý človek jako ste vy, tie táraniny knazské počúvať. Čo sa dáte klamať, veď človek nemá dušu a po smrti konec bude všetkému!

Gazda náš najprv zarazil sa nad bezbožnými rečami toho lekára, potom ale takto mu odpovedal:

— Pane veľkomožný! Vy hovoríte, že človek nemá dušu. Keď je to tak, tak ten mój vól, keď vyhynie, je viac hodný jako ste vy, keď zomrete.

— No, no, len nebuďte grobian — odpovedal lekar gazdovi. Ten mu ale nasledovne odpovedal:

— Pán veľkomožný! Ja vám negrobiam. Ja len dokončujem to, čo ste vy začal. Keď človek nemá dušu, tak ju nemáte ani vy, pán veľkomožný, lebo aj vy ste tiež len človek. Keď ale vy nemáte dušu, teda mój vól po jeho smrti je viac hodný, jako pán veľkomožný. Lebo keď vól zahynie, môžem z neho aspoň kožu a rohy predať, za ktoré utržím pár groší. Keď ale vy zomrete, musia vás zahrabať celého, ani len kožu nemôžu z vás predať. Vidíte, pán veľkomožný, keď človek nemá nesmrteľnú dušu, jako vy hovoríte, je horší jako hovädo.

Po týchto múdruch slovách gazda náš išiel do kostola a lekár zahaňbený bral sa domov. Neopovážil sa viac posmech robiť z viery.

Nesmrteľná duša naša je teda základom nášeho večného života, ona je náš drahocenný poklad, ktorým staneme sa pánmi tohoto sveta. U ľudí to je vo zvyku, že na veci zo zlata a striebra robené, udierajú próbu. A na ktorej veci tú próbu najdeme, hneď vieme, že je to vec zo zlata alebo zo striebra; kde tá próba není, tam hneď badáme, že nás chcú oklamať, keď nám niečo takého za zlato predávajú, čo není zlato, lež len bliščiáci sa plech. Tak nás chce oklamať aj svet a mnohí zlí ľudia. To hovoria, že telo naše je všetko aj najhlavnejšia vec. A preto jedme, pime a zabávajme sa, však keď umremo, všetkému bude konec. Neverme týmto. Tito chcjú nás oklamať. To naše telo je len pozlatené zlato. Nie je ono hlavná vec. Hlavná vec je naša duša, na ktorú sám Pán Boh

uderil próbu. Uderil na ňu próbu, keď ju na obraz a podobenstvo svoje stvoril a odvážil cenu jej, keď jednorodeného Syna svojho dal za ňu. Kristus na kríži umrel za našu dušu. A kríž stal sa váhou, ktorej za jeden tanier slúžilo nebo a za druhý tanier slúžila zem. A nebo Syna božieho muselo dať do taniera svojho, aby prevážiť mohlo tanier zeme, do ktorého duša človeka položená bola. Ejhľa, teda jako drahá je naša duša! Teda duša naša je hlavná vec a nie telo. Telo nám zhnyje, duša ale žiť bude na veky. Treba si ju teda chrániť!

Úvahy moje o človeku neviem hodnej zakončiť, ako keď padnem na kolená pred Bohom Stvoriteľom mojim a so žalmistom takto ho oslovím: «Veď keď patríš na nebesia, na diela prstov tvojich, na mesiac a hviezdy, ktoré si utvoril: čo je človek, že sa naň rozpomínaš? Alebo syn človeka, že ho navštevuješ? O málo menším učinil si ho ako anjela, pokorunoval si ho slávou a velebnosťou a nad dielo tvojich rúk si ho ustanovil. Všetko si podrobil nohám jeho, všetky ovce i voly, krom toho i divú zver poľa, vtáctvo nebeské a ryby v mori, ktoré plávajú po hĺbinách morských. Pane môj, Pane náš! ak zázračné je meno Tvoje po celej zemi!» (Žalm 8. v 4—10.)

(Pokračovanie nasleduje.)

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

V nepočetných obciach Dolniakov zorganizovaná bola Jednota v minulom týždni a pri tom aj na horných stranách vydržiavané boly shromaždenia na nasledujúcich miestach:

Jablonka (Oravská stol.) V miestnostach fary usporiadané bolo veľké shromaždenie 19. februára. Shromaždenie zahájil oduševnenou rečou horlivý miestny dekan-farár, tit. kanonik Štefan Pironesák, po čom tajomník zo Strediska Ján Bartos v dlhšej reči vysvetloval terajšie rozporenie katolicizmu a ciele Katolíckej Ludovej Jednoty. Za členov dalo sa hneď zapísať 181 veriacich.

Pekelník. (Oravská stol.) Shromaždenie 20. februára vydržiavané peknou rečou zahájil farár Jozef Szmolko, po čom tajomník zo strediska

Ján Bartos rečnil o cieľoch Jednoty, ku ktorej prihlásilo sa 36 členov.

Bukovina-Podskle (Oravská stol.) Utvorujúce shromaždenie vydržiavané bolo 21. februára. Po rečiach Viktora Kubasek a tajomníka Jána Bartos do Jednoty vstúpilo 32 členov.

Podvilk (Oravská stol.) V shromaždení 22. februára vydržiavanom rečnili horlivý miestny farár Ján Schelling a tajomník zo strediska Ján Bartos. Ku jednote pristúpilo 34 členov.

Vitanova (Oravská stol.) V utvorení 23. februára vydržiavanom rečnili horlivý miestny učiteľ Ján Kulkovszký a tajomník zo strediska Ján Bartos. Do Jednoty vstúpilo 28 veriacich.

(Pokračovanie nasleduje.)

Odpoveď.

Od jedného času istí pánkovia, ktorí jednú u boku kresťanskej ľudovej strany bojovali za to, čo teraz ztracujú, tú obyčaj majú, že napádajú noviny a časopisy ľudácke, v prvom rade ale Kresťana. Z akého cieľu robia to tí páni, ľahko uhadneme. Konkurent nerad trpí konkurenta.

Nad tým nikto sa nezastavuje, keď luterán, kalvín, žid, neznaboh napáda noviny v katolíckom duchu písané. To je vec prirodzená, že naši nepriatelia nebudú nás chváliť a naše noviny a spisy nebudú odporúčať. Keď ale katolík, a to k tomu dobrý — ako sa tí páni sami seba nazvali — katolík napáda a pomlúva Kresťana a všetky iné katolícke a ľudácke noviny a spisy, **to je nečestnosť a podlosť.** Nuž a čo zkusujeme zo stránky národnárov? Tie najväčšie lže a pomlavy. A trvá to odtedy, ako sa začala národnárska strana. Tí pánkovia začali s tým, že pranierovali Kresťana. Celé roky písali a agitovali proti nemu. No, nepodarilo sa im zničiť Kresťana. On aj dnes žije a žiť bude z lásky katolíckych Slovákov aj vtedy, keď ani chýru nebude o tých pánkoch, ktorí perá svoje máčajú do počestnosti kresťanských ľudákov.

Druhý pozoruhodný zjav je, že tí pánkovia s tým obviňujú Kresťana, že vraj napáda kňazov inakšieho politického presvedčenia, ba vo svojej rozhorčenosti tak ďaleko idú, že volajú za pápežským nunciom, aby Kresťanovi

a iným, ľudáckym novinám zabránil kňazov napádať.

To je veru smiešna ohžaloba. Kto že už od rokov napáda katolíckych kňazov? Kresfan a či národnárske noviny? Buďme spravедliví a povedzme pravdu.

Kto začal boj proti kňazom ľudáckym? Kto vyzýval ľud k sporu a k neposlušnosti? Dobre sa rozpamätajte. Veď tento boj ešte neutíchol. Veď ešte aj teraz nadávajú kňazom tie noviny, ktoré zadrappujú sa do Kresfana. Nech sa páči chytiť do ruky bársktoré číslo tých «sväťých» novín ktoré už aj na nunciusa volajú, či nie sú v ňom kňazi billagovaní? Raz ten, druhý raz iný. Prečo? Len preto, lebo nedržia s národnarmi. Pýtame sa, kto napádal biskupov: Rajnera, Párvyho, Bendeho, Radnayho. Batthyányiho a iných? Prečo? Nápady a pomlavy tieto slúžily snáď k povýšeniu katolicizmu? Posilnily ony hádam Slovákov vo viere? Pozdvihly hádam auktoritu kňazstva a cirkvi? Ľud čítal v tých novinách tie najväčšie urážky o Alexandrovi Hroznom, o biskupovi Vlkovi. A výsledok aký je? Myslím, tí páni, ktorí tento hon zariadili, úplne spokojní sú s nim. Biskupi, v očiach pomýlených Slovákov nenie sú viac ti hodnostári, akí boli predtým. A to je dosť tým novinám, ktoré Kresfana obviňujú, že kazí auktoritu kňazstva.

Pýtam sa ďalej, kto ubližoval Molnárovi, Ernsztovi, Trubinyimu, Zelenýákovi, Hojsikovi, Smizárovi... a všetkým tým kňazom, ktorí nedržia s národnárskou stranou? Kresfan istotne nie. A kam viedol tento boj? Ľud odcudzil sa od svojich kňazov, nectí ich viac a mluví o nich tak, ako ho k tomu naučily noviny národnárske. Konec koncov bude to, že ľud, ktorý tak často a nedôsledne mení svoje presvedčenie, práve tak bude nenávidieť kňazstvo, ako ho nenávidia socialdemokrati. Kto bol tu majstrom? Čia ruka pracovala v tomto boji? Ruka Kresfana zaiste nie. Je to teda farizejstvo a pokrytectvo, na nunciusa volať, aby vraj napomenul Kresfana a ostatnie ľudácke noviny, nech nenapádajú kňazov. Je to zas len smiešna a nespravodlivá obžaloba, ktorej dopúšťajú sa «svätí a veľkí» ľudia, čo tie národnárske noviny píšu.

Nuž ale tak to býva, ten kričí najviac, komu dom horí, hoc on bol podpalačom. Ná-

rodnárski kňazi istotne zkusili, že ľud už aj od nich bočí a že sú mu obtížni, tak teda vyvíšil sa chcú na Kresfane, že vraj on bol podpalačom. My od dávna napomínáme našich politických protivníkov na následky, ktoré bude mať boj proti kresfanskej ľudovej strane. Prvá obeta budú kňazia. Mnohí národnári (najmä mladíci od Prúdiv) spokojní sú s týmto výsledkom, bo tí to hlásajú, že Slováci dotiaľ nebudú samostatní a šťastní, kým sa neoslobodia z jarma kňazov.

...Hej, vela chybili národnárski duchovní...

Pravda.

Prečo sa mu nezvonilo?

Odpoveď «Prítomnému».

Gombáš (v Liptove).

Na dlhý dopis «Prítomného» v 8. čísle Slovenského Týždenníka uverejnený, mňa napádajúci, odpovedám nasledovne:

V Gombáši Ján Maršalko nebol jediný evanjelik, čo i sám «Prítomný» v svojom dopise tvrdí, keď spomína syna zosnulého *tiež evanjelika*. Okrem toho je u nás ešte 6 evanjelikov. Koleda, t. j. posviacka domu Jána Maršalko každoročne odprávala sa preto, pokiaľ v dome jeho bývali moji veriaci, totižto jeho tri dcéry — katolíčky (dnes už len jedna býva). Spomínate peniaze pri kolede, spomenem ich aj ja a pýtam sa vás p. «Prítomný»: čím to dokážete, že peniaze pri kolede v dome Jána Maršalko, ktoré nie ja, *ale vždy organista-učiteľ odobral*, dané boli od zosnulého; čím dokážete, že neboly dane od jeho dcér, chýrečných na našom vidieku a pracovitých ševkiň? Čím dokážete, že to byly «koruny evanjelické a nie katolícke» — jako píšete? Ja vám ale dokážem, že to byly korunky «katolícke». Povšimnite: Ján Maršalko zosnulý bol starček asi 80-ročný, ktorý nie pie veľký vek, ale preto, že mal kolom seba tri dcéry usilovné, taktiež pracovitého syna, kováčskeho majstra, nebol prinútený pracovať; teda domáci zarábali, tri dcéry katolíčky a syn, dľa daného reversu tiež katolík, zaokrývali každodenné domáce výlohy a cirkevné príspevky; nehovorte teda, že «to všetko zarobil a dával otec

Almužnu sbierajúce mnišky v Londýne.

evanjelik». Veď týmto ľahko aj uraziť ste mohol pracovitost' syna a dcér.

Podme ku zvonu. Na zvony — dľa zápisnice — k tomu vyvolení «inkassátori» prijímali

peniaze po 4 kor. od duše. U Maršalkov v tom čase (1906) rátalo sa 5 duší, 3 katolícke, 2 evanjelické. Lahko je už uhádnuť a vyrátať, od jakých dal Ján Maršalko 12 korún, lebo 3 krát

4 je 12. týmto len to dokazujem, že *nedal od seba a syna na zvony*, nedokazujem týmto ešte príčinu, prečo sa mu nezvonilo. Príčina bola táto:

Nové zvony v Gombaši — dľa zápisnice — sú *vylučitou vlastnosťou rim. katolíckych veriacich* teda títo sú ich vlastníelmi a jako takí rozhodnúť majú právo nad zvonením alebo nezvonením. Keby boly kostolné, nepýtal by som sa nikoho, rozhodnem sám. 12. februára shromáždení moji veriaci — krem troch — *odopreli* zvonenie. Príčina ich pokračovania je horeudaná.

Spomína «Prítomný» mojho predchodcu a chváli ho, že dal zvoniť pri ev. pohrabe. Môhol, lebo «mal inú zápisnicu». Staré zvony boly ärárske, nové ale sú vlastnosťou r. k. veriacich. V Lubochni so školským zvonom nedali zvoniť «ľudia nekňazi, teda ľudia svetskí», lež zvonil jedon chlapec; kto ho poslal, nevedief.

Konečne odpovedám «Prítomnému», že neni dost len písmo sv. citovať, neni dost len veríť to, čo Kristus Pán učil, ale aj dobré skutky činiť musíme, lásku k Bohu a k bližnému dokazovať. Jakože ste dokázal, p. «Prítomný», lásku k bližnému, keď ste katolíckemu kňazovi bez všetkej príčiny — jako z mojej odpovede vysvitá — vašim dopisom ublížil?

Štefan Hattyár,
farár gombášsky.

POLITICKE CHYRY.

Čo nového v politike.

Ako najväčšiu politickú nevinu mohli by sme snáď udať, že liberáli na strane darobnej práce na tri dni odhlasovali si fašiangové prázdniny. Od 25. februára do 3. marca nebolo teda snemové zasadnutie. Uhorské a rakúske delegácie usilovaly sa tiež pred fašiangom vyplniť svoju úlohu a na vojenské námorníctvo ako aj k zaokrytiu všetkých spoločných výdavkov odhlasovaly milliony a milliony v opravde fašiangovej nálade. Hja, ľahko je tým pánom odhlasovať stá a stá millionov, veď to neide z ich

vačkov. Zúbožený a ubiedený ľud musí často i to najpotrebnejšie odtrhnúť si od úst, aby hrozným požiadavkam námorníctva, spoločnej armády a celej verejnej správy vyhoveť mohol. Výhlady na aké-také ulavenie verejnej farchy neni sú ružové, kým panujú liberáli. Je to aj skutočne veľmi smutná politika, akú prevádzali a prítomne prevádzajú liberáli.

Účastnenie uhorského priemyslu.

Aby námorníctvu tým rýchlejšie odhlasované boly nepočtené milliony, referent námornického podvýboru uhorskej delegácie predostrel obširny soznam objednávok pre uhorský priemysel. Dľa tohoto vo fiumánskej loďnej fabrike «Danubius» postaví jednu válečnú loď «Dreadnought», dve križiacke a šesť torpedových lodí. Fiumánska loďná fabrika «Withehead» dostane poverenie ku vystaveniu šesť pod morom chodiacich lodí. Tieto objednávky pre uhorský priemysel znamenajú vyše 60 millionov korún príjmov. Veľké summy obrátia aj na objednanie munície v uhorských fabrikách. Pre uhorský elektrický priemysel zabezpečili asi sedem millionov a asi za päť millionov kúpiu zariadenie pre lode. Za ostatnú summu, ktorá pripadá na Uhorsko v pomere kvóty, kúpiu ocelový a železný material ktorý použijú pri stavbe lodí v Rakúsku. Čo majú z tohoto naši priemyselníci? Takto vytierajú oči ubohému ľudu.

Barón Dezider Bánffy ťažko chorý.

Snáď v každej dedine Hornouhorska ľudia znajú meno Bánffy. Znájú toto meno zvlášte tí občania, ktorí pri ablegátskych volbách roku 1896. príležitosť mali zkusíť hrozné atrocitu a neslýchané prenasledovania, aké vyvádzali s nimi liberálni úradníci, vejsko a žandári na nariadenie Bánffyho. Tento zvláštny uhorský politik a zvestný ministerpredseda liberálny leží teraz na smrť chorý. Lekári a professori prorokujú mu smrť. Ak ozaj včul umre, na Horniakoch sotva ho bude kto oplakávať.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kreštan»-a!**

Z CUDZOZEMSKA.

Nová vláda vo Francúzsku. Božské mlyny melú pomaly, lež istotne. Bezbožný ministerpredseda francúzskej vlády menom Briand padol aj s jeho vládou. Pád jeho zapríčinili zákony vynesené proti katolickej cirkve Francúzska. Darmo je, kto čím hreší tým ho Boh tresce.

Ruská дума proti židom. V ruskom parlamente 24. februára pojednávali zákonný návrh o tom, aby cudzé štáty vydali na ich územi sdržujúcich sa ruských zločincov. Poslanec Samyslovski z pravej strany žiadal, aby hniezda v Paríži, v Londýne a v iných mestách žijúcich židovských revolucionárov celkom vykorenené boly. Ruská vláda na tom musí byť, aby cudzé štáty nedaly pristrešia židovským revolucionárom z Ruska. Zákonný návrh tento prijatý bol ohromnou väčšinou hlasov.

BESEDNICA.

Vo Viedni.

Napísal: Ján Horváth, kaplán vyltrkovský.

(Dokončenie.)

I najmalichernejšia vec má svoju históriu. Má ju te teda aj môj parazol a zneje nasledovne:

Pred dvoma rokmi išiel som s mojím principálom do Topolčian. Na vyltrkovskej stanici, zakiaľ som vymenil karty, môj principál prečaroval si parazole. Ja som si vzal jeho parazol, pretože boly jednaké s tým rozdielom, že jeho bol lepší. Ja som to ale nezbadal. Večer sa mi pán dekan začal ponosovať, že mu voláký «befár» prečaroval parazol, vzal si jeho elegantný a nechal mu starý črep.

— Vidíte, pán dekan — povedal som mu — neni dobre mať taký pekný parazol, najlepší je taký jednoduchý, jako ja mám.

S tým vec bola v poriadku. O mesiac sa zas prihodilo, že sme kdesik spolu išli a obidvá sme mali parazole. Zrazu pozrem si môj parazol a zbadám, že mám v ruke cudzí parazol, ukážem ho pánu principálovi, v ktorom on poznal svoj parazol, ktorý za ztratený považoval. Jako som zas ja pozrel na parazol, ktorý on držal v ruke, poznal som v ňom môj vlastný parazol.

O ty starý črep, že ta zas mám! A aby sa mi celkom neroztrhal, kúpil som mu futrál a tak som ho nosieval. Vyzeral včul jako nový. Ale toto bolo jeho zlomkrk, lebo v auguste na jednej schôdzke volakto

sa naň ulakomil, mysliac že je to nový parazol, vzal ho a nechal mi na jeho miesto jeho obsučaný. No ale predsa ja som vyhral. Mne zanechaný parazol je veru pekný a viem, že sa nezaradoval ten, ktorý takto prečaroval parazole. Takto som ja prišiel o môj tak milý parazol, ktorý sa mi, tuším, už viacej nevráti. Až by si ho mal, milý čitateľu, dones mi ho a dostaneš «náležného».

Treba mi ešte aj to spomenúť, že neni dobre, keď je dakto chýrnym človekom. Prečo? Z tej príčiny, že ešte i po smrti nemá pokoja. Bol som totiž vo Viedni v jednom múzeume, kde som videl hlavu Kara Mustafy. Kara Mustafa bol kedysi chýrny turecký baša a hlavný veliteľ tureckého vojska. Celý kresťanský svet triasol sa nekdy pred nim a včul jeho kostra v muzeume vystavená je na podiv.

V mojom náhlade ešte viac upevnila ma návšteva hlavného cintorína «Central Friedhof». Kolko mrtvól vyvezú ta každodenne? Len cez jodnu hodinu videl som ako ta asi 7 mrtvých dovezli. Jak velikú zatvu má sn rť v takomto meste! A čo po celom svete!! Obzrel som si ten cintorín. Ešte i tu panuje veľmi veľká nádhera. Medzi všetkými pomníkami najlepšie sa mi ľubil jedon Bol to síce jednoduchý kríž, na ktorom napísané boly tieto slová: «Jako milovník kríža žil na svete a jako tohožto milovník zomrel v Kristu». Je to zriedkavý nápís, ktorému podobného som ešte nevidel. Na tom pomniku pripevnená bola aj fotografia zomrelého, a prvé pohliadoutie naň mi povedalo, že tento zomrelý veľké kríže a trápenia znášal a že oni dlho trvaly. Ale on ich znášal, jako milovník kríža Kristovho...

Zanechal som toto miesto zármutku, zanechal som ríšu mrtvých a o pár hodin neskôr už som bol v hluku živých, kde všetko tak sa veselilo, jako by ani toho cintorína nebolo.

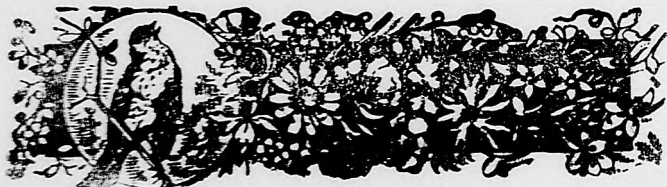
Bol pekný čas, preto vyšiel som na svätostefansku väžu. Takého kostola a takej väže som ešte nevidel. Na väžu vede asi 343 schodov. Zariadená je tam pekná kuchyňa a izbyčka. Práve vtedy si tam varili viršle a aby aj moje brucho okusilo nejakú pamiatku na tej väži, preto aj mne ušlo sa pár viršlí. Väža je 317 metrov vysoká. Chýrečný je jedon zvon, ktorý je uliaty z tureckého kanóna a je 3 m. 30 cm. široký a naposledy sa s nim zvonilo roku 1878., keď papež Pius IX. bol zomrel. Zariadená je tu aj jedna izba, ako observatórium, odkiaľ gróf Stahremberg roku 1683. ako obhájca Viedne proti Turkom, pozoroval každý ich pohyb. Keď z tejto ohromnej výšky dolu pozre, až sa mu veru hlava zakrúti, Ludia sa zdajú byť ako mravci. Slnko svietilo čisto a preto aj z väže svätostefanskej všetko bolo vidieť.

Nepokračujem ďalej v opisovaní všeliakých iných vecí, ktoré som videl a zkusil, najlepšie je sa osobitne o nich presvedčiť. V posledný deň pred mojím odchodom domov, nakúpil som asi za celý voz všeliaké čačky-hračky, abych to vo Vyltrkove mohol porozdávať ako viedeňskú pamiatku. Pri jednom ale som sa

trochu zahaňbil. Istému pánovi som kúpil pikslu na šnupavý tabák, šnupavého tabáku ale zahudol som kúpiť. Toto mi prišlo na rozum až na stanici. Jako to kúpiť? Veď som ešte nikdy nekupoval šnupavý tabák! Koľko kilov ho mám kúpiť? Pýtal som si 3 kilá. Sklepar sa díval na mňa a myslel si: načo mi bude tak mnoho šnupavého tabáku! Zbadajúc, že je sklepar nad tým zarazený, uznal som, že to bude hádam vela. Preto som vytiahol pikslu a dal som si toľko namať koľko sa do nej zmestilo.

Takto mnohými zkusenosťami obohatený prišiel som domov a bárs jak dobre cítil som sa vo Viedni, predsa som uznal pravdu starého porekadla, ktoré praví: «Všade dobre, ale doma najlepšie. Všade môže byť dobre, ale vo Vystrkove je najlepšie. Nechceš to veriť? Pod sem a okus a uznáš, že mám pravdu.

Čo ale s nemeckou rečou? Včul som v nemeckej reči, ani v repe. Čo ale chosna, keď u nás vo Vystrkove nemecky nešvondrujeme a preto môže sa ľahko stať, že to zabudnem, čo som sa vo Viedni naučil a môžem znovu začať tam učiť sa nemčinu. To síce nebude škodiť, veď som sa vo Viedni tak dobre cítil, teda prajem si aj budúce takéto vakácie. To ale nechám na pána Boha. Nech sa stane čo on chce, to bude iste najlepšie.

CHYRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. Pri obradoch popolca v kostole budinského hradu v škaredú stredu o 8. hodine ráno prítomný bol i jeho veličenstvo. Unavy spojené s panovníckou reprezentáciou posledných týždňov jeho veličenstvo vôbec nezmorily, tak že riadne vybavuje svoj obvyklý pracovný program. Prechladnutie, na ktoré jeho veličenstvo trpel, úplne sa pomínulo. Osobnosti, ktoré blízko stoja ku jeho veličenstvu, tvrdia, že zdravotný stav staručkého panovníka je znamenitý.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 22. februára vo veľkej dvorane spolku katolíckych tovaryšov držal prednášku o náboženstve a sviatosťach. — Dr. Melchior Takács, praelát praemonštratenských kňazov 14. februára držal prednášku v budapešťanskom kruhu Széchenyiho a grófa Štefana Széchenyiho predstavil mládeži ako nasledovaniahodný obraz. — Štefan Haller, krajinský vyslanec a hlavný tajomník Katolíckej Ludovej Jednoty 19. februára v spolku katolíckych tovaryšov držal prednášku o smutnom stave priemyselníkov. V autonómnom kruhu fašiangový večierok odbavo-

vaný bol 18. februára. — Firma Gedeona Waltherr, kaplnke spolku katolíckych tovaryšov darovala dva maľované obloky s obrazmi sv. Imricha a Jozefa. — Ján Juszkó katechéta 19. februára držal prednášku s názornými obrazmi v katolíckom kruhu, ktorému tunajšia hypotekárna banka darovala 20 korún. Kruh sv. Imricha tunajších juristov 22. februára vydržoval svoje ročné shromaždenie. — Štefan Laczkó, farár obce Bodrogkeresztúr na domoveň sv. Jozefa daroval 20 korún. — Štefan Moravetz, kaplán z Lástova vymenovaný je za missionára na lodebnú čiaru Hamburg—Brema. — V katolíckom kruhu mesta Göncz 18. februára usporiadané bolo divadelné predstavenie, po čom nasledovala prednáška s názornými obrazmi. — *Boldogkőváralja*: Jozef Káger tunajší horlivý farár a vicedekán 19. februára založil spolok katolíckej mládeže, ktorý spravovať bude tamojší kaplán Štefan Nagy. — Katolícka Ludová Jednota na území košického biskupstva najnovšie utvorená je v obciach Velséc, Nagytárkány, a Zemplénavásárhely.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Katolícky kruh Rákócziho 26. februára usporiadal peknú fašiangovú zábavu na ktorej súčasťnilo sa početné obecnosť mesta a okolia. — Osvietený pán biskup grécko-katolícky, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Vályi, minulý týždeň na audiencii bol u jeho veličenstva kráľa, aby sa poďakoval za vyznačenie krížom radu Leopolda. — Tunajší kráľovský súd v bežiacom roku dostane nový palác. — Robert Bayer, profesor tunajšieho katolíckeho gymnázia kráľovského na uznanie zásluh vyznačený je povýšením platu. — Grécko-katolícki učitelia prešovského biskupstva zamýšľajú utvoriť si spolok. Sdružovaniu sa katolíckych učiteľov tešíť sa musí každý horlivý veriaci. — Zo strany ministra orby prísne naložené je stoličným vrchnosťam, aby po všetkých obciach na území stolice do 25. marca zo stromov obrané a znivočené boly húsenice a iná škodlivá chrobač. Za prevedenie tohoto nariadenia zodpovedné sú obecné predstavenstva. — Dr. Mikuláš Merván, pochvalne známy vyjanský lekár chorých na oči, pre svojich pacientov strojí sa zariadiť sanatorium v Košiciach. *Bardejov*: Tunajší katolícky kruh 12. februára zariadil pekné divadelné predstavenie spojené s fašiangovou zábavou, ktorá kruhu doniesla príjmov 450 korún. Že táto zábava tak pekne vypadla, zásluhou je tunajšieho horlivého kaplána Franca Inczinger.

Z biskupstva spišského. Osvietený pán biskup dr. Alexander Párvy v svojom ostatnom obežnom liste nariaďuje svojim kňazom, aby pápežský dekret o prvom sv. prijímaní dietok, každý rok v prvú pôstnú nedeľu veriacim z kazateľnice prečítali. Ďalej na tri uprázdnené učiteľské stanice vypísaný je súbeh. — Tie milodary, ktoré behom minulého roku na všeliaké cirkevné ciele nasbíraly sa po celom biskupstve a odoslané boly k biskupskému úradu, okrem sv. Peterských halierov a okrem na podporu katolíckej tlače sossbíranej summy obnášajú 4176 korún 40 halierov. — Preložení sú kap-

láni: Peter Matész do Jablonky a Flóriš Fömöter do Zázrivej (Orava).

Chýry zo Spiša. Obec Majerka má teraz 386 obyvateľov, vzdialených je 69. Katolíkov je tam 147 (medzi tými je 24 cigánov), evanjelikov je 236 a židia sú 3. V teplických lesoch medzi stínaním dreva zabil jeden strom Imricha Bendiga. — Kézmarský mestský výbor ustanovil, že predá tú čiastku svojho chotára, ktorú má vo vysokých Tatrách. Knieža Hohenlohe 7 miliónov korún sľubuje mestu. Teraz treba ešte dovolenie vlády. Ufame, že vláda všetko možné urobí, aby tá pekná čiastka našich čarokrásnych Tatier nedostala sa do cudzích rúk. — Vo Vyšných Lapšoch spočítali 726 ľudí, v Amerike je 288, židia sú 3, cigánov 10. — V Spišskej Belej dňa 12. febr. večer lahnul si spať tam sdržujúci sa robotník z Oravy Ján Kaňur a 14. febr. ráno našli ho mrtvého. Tak iste pochodila i tá žena, ktorá s nim bývala. Zadusil ich uhličný plyn. — V Kézmarku dňa 15. februára v 61. roku svojho života zomrel Adolf Fábry okresný notár na odpočinku. — Kézmarským robotníkom Michalovi Maschla a Eve Klein Košická obchodná a priemyselná komora za to, že na jednom mieste už 20 rokov verne a usilovne pracujú darovala po 50 korún. — V Javorine dňa 21. februára pochovali Eduarda Kégla, hlavného správcu pánstva kniežata Hohenloheho. Zomrel 17. febr. v Sátoraljauhelyu v 76. roku života svojho. — Podolinský gymnaziálny profesor Jozef Redlich, po dlhom trápení dňa 19. februára v 46. roku života svojho zomrel na klinike. Pochovali ho v Budapešti. Zanechal päť malých dietok. — V Levoči sídliaca Spišská Uverkova Sporiteľská Účastinárska spoločnosť má 1,200.000 korún základnej istiny, 293.802 korún rezervného fondu, 58.097 korún penzijnej základiny a 5,114,882 korún vkladov; minulého roku mala 177.193 korún čistého osohu. — V Magure dňa 19. februára padly 4 millimetre dážďu. Od 17. do 22. febr. roztopilo sa hodne snehu.

Kot-kodák. 378 kusov sliepok s kohútami orpingtonovej fajty ministerstvo orby rozposlalo do Trenčianska, Liptova a Oravy a majú byť rozdelené medzi 42 obce a gazdovským kruhom. Ba či to naozaj dajú tým obcám a kruhom? Dozaista to takí rozoberú, čo sa v poste nebudú postíť a ktorí sú po dedinách — generálmi.

Cigáni v Orave. Po Orave dľa terajšieho popisu darebníkuje a zahála 201 cigánov.

Liptovské košíky. Z nariadenia ministerstva orby na Gombáši, v Nemeckej Porube a na Guodách má byť cvičebný kurz na pletenie košíkov. Teda bude sa dvíhať i Liptov. Na zdar Liptákom, bo je to už na čase v zanedbanom Liptove.

Zatvorené jarmoky. V Liptove ukazuje sa bieda ponevác od Všetich Svätých sú zakázané jarmoky. Rožný statok nemožno ani predaf ani kúpif. Len na mäso je dovoleno, čo je ale veľmi draho, málo kto si ho môže kúpif a i tí, čo si kúpia, nemôžu ho užif pre influenzu, ktorá sa v tomto neprijemnom čase veľmi šíri.

Velký odpredaj košíkov. Všetky tie košíky, ktoré vo Velkých Bélicach v gazdovskom kruhu shotovené byly, odpredané budú dňa 9. marca ráno o 10. hodine na verejnej licitácii. Shotovených košíkov je pár sto kusov a sú rozličného druhu, väčšie a menšie. Upozorňujeme najmä občanov z Vestenickej Doliny, aby za lacnú cenu zadovážili si tieto košíky k pakovaniu ovocia.

Predsedníctvo gazdorského kruhu.

DOPISY.

Poroszka (Trenč. stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Ctený Pán Redaktor!

Ráče prosím uverejniť tieto riadky v našom Krestane.

Radosťou srdca rozechvený chytám pero do ruky, aby som napísal zvesť o jednej krásnej, bárs súkromnej slávnosti. Dňa 20. februára totižto Alžbeta M. Mártony prevelebná oberka tunajších pruščanských sestier božskej lásky slávila svoje 40-ročné jubileum toho, čo do radu slávnostne oblečená bola.

Z tejto príležitosti dobré sestričky svoju v práci neunávenu a dobrosrdečnú predstavenú prekvapily s dobre vydarenou slávnosťou. Slávnosť táto začala sa 19. februára v pekne ozdobenej sieni ovody, pred veľkým a intelligentným obecenstvom. Prednesené byly blahoželania, súzvučné spevy, jedna vešelohra a dva živé obrazy, z ktorých jedon predstavoval vstúpenie panny za sestru, druhý ale slávnostne oblečenie za sestru božskej lásky.

Môžem povedať, že všetky prednášky a úhladne obleky uspokojily i tú najháklivejšiu kritiku, zvlášte ale ľúbily sa mi tie malé neviniatka, keď s úprimným a nezkaženým srdcom pozdravily svoju predstavenú a i na ďalej do jej lásky sa odporúčaly. Slzy sa vydraly viacerým z očí, keď videli tento pekný obraz.

Na druhý deň v tunajšom farskom kostole odbovaly sa podakujúce služby božie. Prevelebný pán dekan Valent Chocholus slúžil slávnostnú sv. omšu, pod ktorou sestričky spievaly od Hartmanna složenú dvojhlasovú sv. omšu a Mozartové «Ave verum» s takou dôkladnosťou a čistotou hlasu, že by sa tento spev i do ktorejkoľvek katedrály bol hodil.

Snáď nebude zbytočné, keď vzhľadom na toto jubileum vytrhnem niekoľko úrívkov z jej tichého, ale účinného a záslužného života.

Do radu vstúpila 1. decembra roku 1870. Slávnostné oblečenie prijala 26. februára r. 1871. Svoje blahodárne účinkovanie začala v Budapešti, kde práve v ten rok pod vedením týchže sestier založený bol sirotár a patronaž služiek. Sestry tieto vôbec zaoberajú sa s

vyučovaním, opatrovaním sirôt a s vychovávaním služiek; učia ich viesť domácnosť, variť, šiť atď., ba opatrujú i zotavujúcich sa nemocných.

Tu oslavovanej jubilatke poskytlo sa široké pole účinkovania, kde s veľkou obľúbenosťou pracovala na nábožnej, mravnej a domácej výchove dievok, ktoré na ňu boli sverené a s útlou láskou sa chovala ku tým nevoziatkam sirotám, ktoré nezažily rodičovskej lásky.

Po niekoľko rokov prišla do Breitenfurtu (Rakúsko), kde pri opatrovaní zotavujúcich sa nemocných nadobudla si nevzadlé zásluhy.

Medzitým ešte na viacerých miestach bola predstavenou až konečne za predstavenú poslaná bola do Pruského, v ktorom stave už 14-tý rok pri spoluúčinkovaní jej podriadených sestier blahonosne praeuje. K ďalšiemu tomuto účinkovaniu, ktoré, ako vidíme, našim časom je primerané a úplne zodpovedné kresťanskému socializmu, ktorému základ položil sám Pán Ježiš — z hĺbín srdca prajeme stále zdravie a hojnú milosť božiu.

Nech žije prevelebná oberka sestier božskej lásky a v zásluhách bohatý jej rad!

R. B.

* * *

Topolčany.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokoctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

Nitrianska stolica zase podlahla liberálom. Ešte za čas koalície povrávali: «zpäť sa vrátia naše časy.» «Nepotrvať to dlho a znovu my budeme panovať v nitrianskej».

Aj stalo sa tak, ako liberáli predpovedali. Počas koalície utíchli tí páni, ktorí predtým toľko hluku robili v nitrianskej a ktorí toľko krivdy a škody zapríčinili ľudu chudobnému. V tom čase tí páncovia zapreli aj predošlý svoj názov, haňbili sa povedať že sú liberáli a nazvali sa ústavnými. Hej, nijak im nesvedčilo to meno, lebo veď oni nikdy nectili ústavu.

Počas koalície ticho bolo v nitrianskej. Mali sme statočného a spravodlivého fõispána grófa Wilceka, ten nedovolil robiť nezákonnosti. Lež práve toto sa nepáčilo mnohým pánom nitrianskym, ktorí predtým za Bánffyho, za Tiszu požívali toľkú nadvládu. Títo páni s najväčšou radosťou vítali tú dobu, keď sa koalícia rozpadla a keď znovu zjavil sa masťný hrniec na politickom dejišti.

Liberálov nemožno myslieť bez masťného hrnca. Jako nastala doba Héderváryho, nitrianski hlavní liberáli shrkli sa do hromady, objali sa od radosti, že pri-

šly ich časy a radili sa, čo a ako dostať do ruky panovanie nad stolicou.

Prvé bolo, že nastaly intriky proti grófovi Wilcekovi a žiadali od Héderváryho, aby ho odstránil z nitrianskej stolice a aby vedenie stolice poveril na takého muža, ktorý vstave bude zomdlený liberalizmus k novému životu vzkriesiť a zničiť ľudovú stranu. Žiadosť sa im splnila. Fõispánom ostal Štefan Craus. Liberáli v deviatych okresoch zvíťazili (že akým spôsobom, to na stoličnom dome vopred vedeli), po ktorom víťazstve nitrianska stolica náramne je šťastná a blažená, lebo páni stoličiarci a vyslancovia strany národno-darebnej, nerobia nič iné, len čo na hotový peniaz premieňajú tie sluby, s ktorými získali si «dôveru» ľudu. Veru, nikdy sme nemali takých pracovných ablegátov, ako teraz. Jednostajne chodia po okresoch a oblažujú ľud či peniazmi, či dobrou radou, či štátnou pomocou, či liekom, či trunkom. Neboráci až tak sa potia v práci, najmä náš Szulyovszky. Chudačisko celý je zodratý, čo toľko pracuje za ľud. Jestli tí liberálni ablegáti aj naďalej tak veľa robia budú za ľud, ako dosiaľ robili, tak my Nitrania utopíme sa v blahobyte a prinútení budeme kanále kopať do susedného Trenčianska a pustiť nimi zbytky nášho blahobytu...

Nemyslite si, že pravdu píšem. Moji rodáci a susedia itak vedia, že v Nitriansku nenie nič k závideniu hodného. Ožili liberáli a židáci. Tým sa stalo po chuti, ľud ale tak je zmrzačený, ako bol predtým. Jeho slobodnú vôľu a právo občianske pri voľbách utlačili, po čom s radosťou oznámili Hédervárymu, že Nitriansko leží pred jeho nohami.

Áno, leží, veď deväť liberálnych poslancov vyvolili volební predsedovia. Nie ľud, lež volební predsedovia. V nitrianskej taktó sa prevádzaly voľby. Ľud nebol ničím, väčšinou pri voľbách boli Čemezovci, Čemnickovci a Knoglerovci. Liberalizmus docela zalahol na nitrianskú, Dokedy bude trvať poroba táto? Boh vie! Hej! veď keby ľud chcel a keby nebolo toho násilia, ver že ľahko by sme sa skiepi hnušobu, ktorá nás dusí. No len trpezlivosť. Možno dožijeme sa lepších časov.

J. Smelý.

Oknom vyhadzuje peniaze, ktoré každý darmo platí za perie a hotové posteľe, kto sa neobráti k pravému prameňu. — Zvlášte pri kupovaní peria na posteľ máme byť veľmi obozretní a obrátiť sa len na najprvšieho rangu vývozný dom tohoto druhu. Ako taký odporúčame najlepšieho chýru obchod S. Benisch, v Deschenitz č. 826. Čechy, ktorý prisne čestnou a lacnou obsluhou, k úplnému uspokojeniu každého odberateľa všetko možné vynakladá.

Kreštania kupujte len u kreštanov!

Predošlé zdravie

obsiahne! Slabosť a bolesť pominú, oči, svaly a nervy sa posilnia, prechladnutia sa tiež netreba báť a nastáva čoskoro úplné drivenie pri upotrebovaní opravdového Elsa-Fluidu. Tucet na próbu franko 5 korún. V. Eugen Feller lekárnik, Štubica, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská-stol.)

Rozmary a Žarty.

Dobrá rada. Pacient: Ja neviem, prečo je to, ustavične jiem a mám predsa ešte hlad, tak ako by som mal na žalúdku odpadnuté dno.

Lekár: Hm, priateľu, to musíte ísť k bednárovi.

★

Na železnici. Prečo máte vaše okuliare i vo spani na očiach?

— Keď sa mi dačo pekného sníva, chcem to dobre vidieť.

★

Bolesti. Istý otec trestá svojho neporiadneho syna s trstenicou. Aby svojho horko plačúceho syna uspokojil, takto hovorí k nemu:

— Ver mi, keď si samopašny a fa trestať musím, ma to tiež bolí a snáď ešte viac ako teba.

— Áno, ale nie na tom istom mieste — odvetí chlapec.

★

Rozdiel. — Jaký je rozdiel medzi bočkou a človekom?

— Bočka naplnená pivom alebo vínom, môže stáť výborne, čo nedokáže človek naplnený tými opojnými nápojmi.

Spisy redakciou odporúčané.

Utešená knižočka 60 strán obsahujúca, ktorej nápis zneje: «Deň prvého prijímania a návod ku dobrej spovedi», vyšla z pera dra Jozefa Janda (Nyitrapereszlény). Cena 10 hal. Nadovšetko teraz pred Velkou Nocou, keď sa deti pripravujú ku sviatostiam pokania a oltárnej, odporúčame ju katechetom, učiteľom rodičom. Po dokonalom návode ku dobrej spovedi podáva pôvodca 20 utešených dejín a či udalosti, v ktorých jakoby prstom bolo ukazané pozhnanie dobrého prijímania a kľatba svätokrádežného prijímania. Žiadne školské dieťa by nemalo byť bez tejto neoceniteľnej knižočky, ktorá je povolaná prekaziť nejednu svätokrádežnú spoveď a nehodné prijímanie. Úplnou dôraznosťou a horúcou láskou ku dieťkam prosíme o rozšírenie tejto znamenitej knižočky.

Jozef Koník, podučiteľ.

Odkazy redakcie.

F. K. K. V 8. č. na str. 14.

Alfonsko P. Ráďte sa aj na druhy raz pochlapíť.

St. K. T. Opozdilo sa, preto už len v 10. Daj Vám Boh zdravia!

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 26. februára.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tisská, nová	---	---	---	---	kor.	22.80—23.75
» stolnobelohradská, nová	---	---	---	---	«	22.65—23.55
» peštianska, nová	---	---	---	---	«	22.75—23.65
« banátska, nová	---	---	---	---	«	22.65—23.60
Raž prvotriedna	---	---	---	---	«	15.95—16.05
« druhotriedna	---	---	---	---	«	15.85—16.05
Jačmeň nový, prvotriedny	---	---	---	---	«	16.50—17.00
Ovos prvotriedny	---	---	---	---	«	17.50—18.00
« druhotriedny	---	---	---	---	«	17.10—17.40
Kukurica	---	---	---	---	«	11.60—12.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.50	18.00	17.50	17.00	16.50	15.80	15.10
č.		7	7½	8			
K.		14.30	12.30	8.00			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	---	---	---	---	---	kor.	9.50—9.15
« hrubé	---	---	---	---	---	«	9.10—9.40
Fazula veľká biela	---	---	---	---	---	«	20.00—21.00
Fazula strakavá	---	---	---	---	---	«	23.00—24.00
Šošovica čistá	---	---	---	---	---	«	25.00—36.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	---	---	---	---	---	«	5.00—5.20
« « ružové	---	---	---	---	---	«	5.40—5.60
« « žlté	---	---	---	---	---	«	6.80—7.00
Proso	---	---	---	---	---	«	---
Datelinové sáme, červená datelina	---	---	---	---	---	kor.	166.00—172.00
« « lucerna	---	---	---	---	---	«	146.00—190.00
Mak	---	---	---	---	---	kor.	66.00—70.00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	---	---	«	27.00—28.00
« lúpaný	---	---	---	---	---	«	46.00—55.00
Rasca (kmín)	---	---	---	---	---	«	68.00—
Konopné sáme	---	---	---	---	---	«	22.00—23.00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Cukor v klobúkoch	---	---	---	---	---	kor.	79.50—80.00
« kockový	---	---	---	---	---	«	80.50—82.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	---	---	---	---	---	«	46.00—46.50
Spiritus raffinovaný, odanený vo veľkom	---	---	---	---	---	«	176.00—177.00

Spolu so sudom.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	---	---	---	---	---	kor.	166.00—167.00
« « vidiecka	---	---	---	---	---	«	---
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	---	---	«	146.00—147.00
« « 3-kusová	---	---	---	---	---	«	150.00—151.00

Všetko po 100 kilogrammoch.

Ludová púť do svätej zeme

s dovolením prevelebných vrchností cirkevných a preds avens va rádu sriaďuje P. Ferdinand Kaizer, duchovný rádu sv. Frantiska a komisár svätej zeme. Odehod z Budapešte 1. augusta 1911. — Navrat 23. augusta. **Ceny:** pre 100 pútnikov: Do Jeruzalema I. trieda 425 korún. Aj do Nazareta I. trieda 505 korún. II. trieda 365 korún. Aj do Nazareta 445 korún. III. trieda 225 korún. Aj do Nazareta 305 korún. Jestli by do 1. mája prihlásilo sa menej pútnikov ako 500, ceny sa zvýšia a vtedy koštuje: I. trieda 700 korún, II. trieda 550 korún, III. trieda 450 korún. V týchto cenách obsahuje sa: 1. Že zmiéna a lodná karta z Budapešte do Jeruzalema a zpiatky. 2. Z Triestu do Jaffy zaopatrenie na lodi bez nehových nápojov. 3. V svätej zemi úplne zaopatrenie s vinom. 4. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 5. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 6. Výdavky v Jaffe pri opustení lode a návrate na lod. 7. Z Jaffy po Triest úplne zaopatrenie bez nehových nápojov. 8. Výdavky za prehladnutie cestovných passov. 9. Poplatok (20 korún) za navšívienie svätých miestností nachodiacich sa v rukách turkov jeruzalemských. Povinnosť k úplnému zaopatreniu trvá od Triestu po Triest. **Smr cesty:** Budapest—Triest—Jaffa. (Tu zostúpi z lode tí, ktorí nesúčastnia sa na púť do Nazareta a pod vedením duchovného z rádu sv. Frantiska idú do Jeruzalema, kde prehladnu sv. miesta, kým ostatní pútnici vrátia sa z Nazareta) Caifa—Hora Karmelská—Nazaret (tu pobavenie sa cez tri dni, rátajúc cestovanie ta a návrat; v tomto čase kto chce na vlastné trovy môže ísť na Horu Tábor na koni alebo na somárovi) Caifa—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján (v tomto čase kto chce na svoje trovy môže ísť do Jericha, k Jordánu a k mŕtvému moru) Jaffa—Triest—Budapest. **Prihlasy:** Prihlásiť sa možno do 1. mája jedine u P. Ferdinanda Kaizer (Budapest, II. okres, Margit-körut 23. čísiol. z ktorej príležitosti popredku treba poslať 50 korún.

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na náš
časopis.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lačné perie na posteľ!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h. 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K. 7 K.; biele fajnové 10 K.; najfajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové posteľe z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 18 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K. 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K., 14.70 K., 17.80 K., 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K. počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.
S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Lačné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drápané 30,

36, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—, Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.—, lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s postovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Oznamy prijíma

administracia

„Krestan“

Budapest,

Szentkirályi-u. 28.

BOROLIN slanovinový lieh

Nedostiziteľný domáci

liek k vylicieniu neduhov zapríčinených prechladnutím, ako su reuma, pakostnica, zapálenie svalov, žaby atd.

Cena:

Malá flaška 2.— kor.
Veľká flaška 2.50 „
Flaška na próbu 1.20 „

Dorábaju Dr. R. Borovszky a K. Borovszky
Budapest, II., Margit-rakpart 47. K.

Všade k dostaniu.

Hroznú chybu

pacha, kto nebol obozretný a proti neduhom pakostnice, totižto proti lámke, pichaniu, lupaniu, klaníu, proti boleniu v drieku a v kostách, jedným slovom proti rheume atd. nie pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

lež veľiaké iné padelania potreboval. — Zvlášte odporúčame preto každému na **rheuma chorému** a vôbec každému, čo následkom prechladnutia alebo prievanu na vyššadané choroby tr í, aby hneď potreboval pôvodný **KRIEGNEROV**

REPARATOR

ktorý dorába výlučne len

Kriegnerová lekárň Budapest, Baross-u. 3.

Listy s objednaním treba tadaupraviť len na túto adresu: Malá flaška 1 koruna, veľká flaška 2 koruny. Poštou 6 malých flašiek franko 5 korún, alebo 6 veľkých flašiek 6 korún s postovou dobierkou alebo pri vojrednom zaslaní peňazi.

Tento vyprobovaný prastarý liek lepší je, ako ktorýkoľvek slanovinový lieh, bo už po. jedonkratnom potrení líčí a nielen utišuje, lež celkom zastavuje bolasti. — Pri kupe treba pozor dávať, aby miesto pôvodného lieku nemocný nekúpil bezcenne padetan a.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!

za 6 korún franko posielajú 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Osožné a chytré prevedenie parcellovaníu.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provozovanie parcellovaníu a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaníu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovaníu (rozumie sa prácamí právnyimi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po stará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovaníu ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lačné prevedenie parcellovaníu. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osobu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbavia sa všetkých starostí parcellovaníu. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštne výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaníu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lačné uhadnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma uč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.